

Таким чином, не зважаючи на скорочення лекційних годин в навчальних планах, правильне формування програми та використання сучасних інтерактивних методів роботи з пошукувачами вищої освіти не тільки на практичних і семінарських заняттях, а і на лекціях, інтенсивно сприяє зацікавленості, підвищенню уваги, продуктивності роботи пошукувачів на лекціях. Використання ресурсу «Kahoot!» не вимагає ніяких додаткових фінансових витрат, тільки доступ до інтернету, власні смартфони пошукувачів вищої освіти, великий екран та персональний комп'ютер у викладача. Крім того, лектор повинен засвоїти програму і підготувати до роботи на лекціях питання і відповіді для вибору.

Література

1. Яковлєва Л. В. До питання фахового читання лекцій на кафедрі фармакоєкономіки НФаУ / Л. В. Яковлєва, Н. В. Бездітко, О. О. Герасимова // Фармакоєкономіка в Україні : стан та перспективи розвитку : матеріали X науково-практичної конференції, 21 травня 2018 р., м. Харків. – Х. : НФаУ, 2018. – С. 146–148.

2. Царев Р. Ю. Применение Kahoot! при геймификации в образовании / Р. Ю. Царев // Международный журнал перспективных исследований. – Т. 7, № 1. – 2007. – С. 9–17.

УДК 373.31.035

Янків Л. І.,
вчитель початкових класів Тернопільського ЗЗСО
I-III ступенів № 24
Кухтяк О.В.,
вчитель початкових класів Бурканівського
ЗЗСО I-II ст. Тернопільської області

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Громадянське виховання молоді – це вимога часу, воно полягає у формуванні громадянської компетенції учнів (система громадянських знань, відносин до цивільних цінностей) й отриманні громадянського досвіду (знання про громадянські цінності, життєдіяльності в умовах громадянського суспільства, звички громадянського поведінки), а також зумовлене необхідністю включення в систему виховної роботи заходів, тематика яких пов'язана з принципами побудови демократичного суспільства. Виховання громадянськості – одна з умов підготовки покоління людей, здатних відродити суспільство і духовність нації, розвинути ідею державності, звернену до людини.

У нашій державі проблема розвитку громадянськості і патріотизму сьогодні постає досить гостро, зокрема щодо формування громадянської компетенції школярів. У статті висвітлено актуальність формування громадянської компетентності учнів початкової школи. Розглянуто підходи до

організації педагогічної діяльності у процесі формування громадянської позиції учнів початкових класів у контексті Нової української школи.

Різноманітні аспекти громадянського виховання школярів розглядалися І. Д. Бехом, А. В. Мудриком, Є. О. Ямбургом та ін. Закономірності процесу формування громадянської свідомості стали предметом вивчення багатьох педагогів і психологів (О. А. Дубасенюк, І. С. Мар'єнко, В. І. Плахтеева, В. О. Сухомлинський, Г. І. Філонов).

Метою громадянської освіти є формування і розвиток у громадян України громадянських компетентностей, спрямованих на утвердження і захист державності та демократії, здатності відстоювати свої права, відповідально ставитися до громадянських обов'язків, брати відповідальність за своє власне життя, за налагодження гармонійних стосунків між членами своєї сім'ї, за життя територіальної громади [2].

Громадянська компетентність включає всі форми поведінки, які потрібні для ефективної та конструктивної участі у громадському житті, на роботі. Уміння працювати з іншими на результат, попереджати і розв'язувати конфлікти, досягати компромісів.

Упровадження в умовах Нової української школи *інтегрованих курсів* повністю реалізує зміст освітніх галузей Стандарту початкової освіти. Процес інтеграції дає можливість розширити елементарні знання учнів про предмети і явища природи та соціуму, виховувати любов до Батьківщини, формувати вміння аналізувати, оцінювати, систематизувати, узагальнювати об'єкти та явища, виробляти практичні вміння і навички. Навчальний матеріал інтегрованого курсу спрямований на формування уявлень учнів про себе як громадян України, які мають оберігати і любити Батьківщину, дбати про власне здоров'я і про тих, хто їх оточує.

Одним із важливих факторів формування громадянської компетентності є розвиток *критичного мислення* учнів, який сприяє формуванню демократичної громадянської свідомості. Використання форм і методів розвитку критичного мислення, сприяє також розвитку логічного, творчого мислення, формуванню пошуково-дослідницьких умінь, розвитку спостережливості, творчої уяви, допитливості та формуванню позитивної пізнавальної мотивації навчання.

Реалізація *діяльнісного підходу* сприяє опануванню учнями сутністю певних об'єктів, явищ, способів дій у безпосередній практичній діяльності. Різноманітні види діяльності на уроках сприяють формуванню допитливості, пробудженню радості пізнання довкілля, набуттю компетентностей.

Важливим напрямом діяльності з формування життєвих навичок є *педагогіка партнерства*, тобто залучення батьків до організації навчально-виховного процесу (гурткової роботи, ранкових зустрічей). Наприклад, хобі когось із батьків використовую для створення гуртків та проведення міні-уроків для учнів (авто, комп'ютери, туризм тощо).

Успішність виховних впливів з метою виховання громадянськості молодшого школяра значною мірою залежить від умілого використання педагогом як традиційних, так і інтерактивних освітніх прийомів. Проте пріоритетна роль належить активним методам і формам, що ґрунтуються на

демократичному стилі взаємодії, спрямованні на самостійний пошук істини і сприяють формуванню критичного мислення, творчості.

Література

1. Державний стандарт початкової загальної освіти (МОН України). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua.
2. Єрмаков І. Феномен компетентнісно спрямованої освіти / І. Єрмаков // Школа : інформ.-метод. журн. – 2006. – № 12. – С. 5-7.
3. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні (МОН України) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua.
4. Савченко О. Я. Виховний потенціал початкової освіти / О. Я. Савченко. – Київ, 2009. – С. 177-178.
5. Сігова А. Г. Формування громадянської компетентності учнів початкових класів [Електронний ресурс] // Наукові записки. – 2017. – Режим доступу: nz.npu.edu.ua

УДК 378.046

Янкович О. І.

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки і
методики початкової та дошкільної освіти
ТНПУ ім. В. Гнатюка
yankov@tnpu.edu.ua

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВЧИТЕЛІВ

У СІНГАПУРІ

Одним із ключових компонентів формули Нової української школи є вмотивований учитель, який має свободу творчості й розвивається професійно [4, с. 7]. Оскільки нові освітні стандарти будуються з урахуванням зарубіжного досвіду щодо забезпечення якості освітнього процесу, підготовки випускника, який би володів ключовими компетентностями для життя, займав активну громадянську позицію, для вдосконалення професійної майстерності вчителя необхідно також орієнтуватися на здобутки інших країн. Однією з них є Сінгапур. В Україні активно популяризується фінська школа, а також професійна діяльність і підвищення кваліфікації фінського вчителя. Значно менш вивченим є шкільництво в Сінгапурі. Водночас, згідно з результатами міжнародних досліджень ТІМСС, ПІЗА, ПІРЛЗ, освітня система цієї країни є досконалішою за фінську та займає провідне місце у світі за якістю навчання, конкурентоспроможністю своїх випускників та загальною статистикою щодо розвитку обдарованості в дітей.

Проблеми державного будівництва як чинника розвитку шкільництва, організація освітнього процесу в школах Сінгапуру висвітлюються в працях зарубіжних істориків та педагогів, зокрема Т. Алішева [1], Є. Астаф'євої [2], Д. Белла (D. A. Bell), А. Гільмутдінова [1], Є. Державицької, А. М. Коли (A. M. Kola) [6], О. Сергієнко [5] тощо. Серед нечисленних українських учених, які досліджують феномен Сінгапуру, – С. Маулік [3]. Актуальність теми та